

SLEEP AND CIRCADIAN RHYTHM DISORDERS IN NEUROLOGICAL PATIENTS, WHAT IS IMPORTANT TO KNOW?

Lupușor Adrian¹, Rotaru Lilia², Odobescu Stela², Vovc Victor¹, Moldovanu Ion^{2,3}

Scientific advisers: Moldovanu Ion^{2,3}, Vovc Victor¹

¹Department of Human Physiology and Biophysics, *Nicolae Testemitanu* SUMPh;

²*Diomid Gherman* Institute of Neurology and Neurosurgery;

³Department of Neurology no. 1, *Nicolae Testemitanu* SUMPh

Background. Sleep and circadian rhythm disorders are increasingly common in medical practice, including neurology. These can often be omitted or confused with other pathologies. At the same time, their diagnosis and management facilitate the resolution of neurological disorders. **Objective of the study.** Studying the most common sleep problems encountered in neurological practice, as well as describing their management. **Material and Methods.** Articles from various scientific journals were reviewed through the search engines Hinari, PubMed, Google Academic, published between 2011-2021. **Results.** At present, when obesity, lack of movement, consumerism, anxiety, depression, excess light in the evening, and lack of it during the day are pervasive conditions, circadian rhythm disorders, insomnia, parasomnia, and obstructive sleep apnea syndrome are common pathologies. These disorders disrupt somatic, nervous, and psycho-emotional homeostasis by inducing or aggravating neurological dysfunctions. At the same time, because sleep is a fundamental process involved in the development, recovery, and protection of the nervous system, the quantitative or qualitative lack of sleep can disrupt the recovery and healing process of both adult and pediatric neurological patients. **Conclusion.** Identifying and resolving circadian rhythm and sleep disorders are usually easily achievable processes, requiring a more in-depth interview of the patient, cardiorespiratory polygraphy (rarely polysomnography), and lifestyle recommendations, rarely pharmacological treatment.

Keywords: sleep, circadian, neurological disorders, management.

TULBURĂRILE DE SOMN ȘI DE RITM CIRCADIAN LA PACIENȚII NEUROLOGICI, CE ESTE IMPORTANT SĂ CUNOAȘTEM?

Lupușor Adrian¹, Rotaru Lilia², Odobescu Stela², Vovc Victor¹, Moldovanu Ion^{2,3}

Conducători științifici: Moldovanu Ion^{2,3}, Vovc Victor¹

¹Catedra de fiziologie a omului și biofizică, USMF „Nicolae Testemițanu”;

²Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”;

³Catedra de neurologie nr. 1, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Tulburările de somn și de ritm circadian se întâlnesc tot mai des în practica medicală, inclusiv și în neurologie. Acestea pot fi frecvent omise sau confundate cu alte patologii. Totodată, diagnosticarea și managementul acestora facilitează tratamentul afecțiunilor neurologice. **Scopul lucrării.** Studiarea celor mai frecvente probleme de somn întâlnite în practica neurologică, precum și descrierea managementului acestora. **Material și Metode.** Au fost revizuite articole din diverse reviste științifice prin intermediul motoarelor de căutare Hinari, PubMed, Google Academic, publicate în perioada 2011-2021. **Rezultate.** În prezent, o mulțime de diverși factori (obezitatea, hipodinamia, consumismul, anxietatea, depresia, excesul de lumină seara și lipsa acesteia în timpul zilei) sunt condiții omniprezente, ce induc frecvent tulburări de ritm circadian, insomnii, parasomnii și sindromul de apnee obstructivă în somn. Aceste tulburări dereglează homeostazia sistemului nervos, corporală și psiho-emoțională, inducând sau agravând disfuncțiile neurologice. Deoarece somnul este un proces fundamental implicat în dezvoltarea, recuperarea și protecția sistemului nervos, lipsa cantitativă sau calitativă a somnului poate deregla procesul de vindecare a pacienților neurologici. **Concluzii.** Identificarea și rezolvarea tulburărilor de ritm circadian/somn, de obicei, sunt procese ușor realizabile necesitând o anamneză mai detaliată a pacientului, o poligrafie cardiorespiratorie (mai rar polisomnografie) și recomandări ce vizează modul de viață, rar tratamentul farmacologic.

Cuvinte-cheie: tulburari de somn, ritm circadian, neurologice, management.